

Hazine Adası veya Cazip Bir Sömürge

ANTARKTİKA KİTASI

Antarktika kıtası, sert iklime, ısıtmayan güneş ışınlarına ve ibretli bir manzaraya sahiptir. Kıta, alan itibarıyla Avrupa büyüklüğündedir. Yüzde 98'i, ortalama 2000 metre kalınlığındaki buz tabakası altında saklıdır. Buzlar deniz altında 600 metre derinliğe kadar inmektedir. Bunların toplam hacmi 24 milyon kilometre küptür. Dünyadaki buz mevcudunun % 90'ı bu kıtada bulunmaktadır. Buz kütleleri hare-

Köpek kızakları ile yapılan yük taşınacılığı artık çok gerilerde kalmıştır. Bugün bu görevi uçaklar, helikopterler ve motorlu kızaklar yapmaktadır.

ket halinde ve çöldeki kumlar gibi buz zerrecikleri rüzgârdâ saatte 320 km hızla gidebilmektedir.

Antarktika'da kış aylarında hava sıcaklığı, Mars gezegenindeki gibi -70°C ve altındadır. Birgün önce gemilere geçit veren deniz, birgün sonra birden buz tutup geçit yollarını kapatmış olabilir. Kıta, haziran ve temmuz ayının altı haftası karanlık, bunu takibeden iki haftası yan aydınlık, sonra ağustos ayında güneş çok daha parlaktır.

Kalın buz tabakaları altında yeraltı zenginliklerini gizleyen Güney Afrika'nın, Anden ve dağlarındaki petrol ve maden yatakları, transantarktika sıra dağlarının derinliklerine kadar iner. Jeologların taslaqları da bu değerli madenleri gösterir. Kıta'da petrol haricinde bakır, manganez, altın, platin ve uranyum bulunmaktadır.

Güney kıtasını ilk olarak haritada Yunanlılar göstermişlerdir. Gökte parlayan yıldızları Arktos ve Ayı olarak belirlemişler ve kutbu Arktik olarak adlandırmışlardır. 1531 yılında Fransız haritacı Orontius, güney kutbunun körfezlerini, fiyortlarını ve dağlarını çizmiştir. 1775 yılında James Cook 71. enleme kadar gelip güney kutbunu dolaşan ilk kişidir. Burada deniz buzulu, soğuk su, buz kütleleri, karla kaplı sarp kayalar ve ada gruplarını, denizde ise, fok balığı, balina ve diğer balıkları görmüştür. Cook'un gerçeği bildirmesine kadar burası hep bir cennet olarak hayal edilmiş; keşfedildikten sonra da kıtada birkaç düzine araştırma istasyonları kurulmuştur. Bugün ise Antarktika, kimileri için hazine adası, kimilerine göre cazip bir sömürge, kimileri içinse dünya cennetidir. Aynı zamanda Kıta, araştırmacıların hayran kal-

Beyaz Kıtaya Akın

Antarktika kıtası, sert iklimi sayesinde bugüne kadar insanlar tarafından rahatsız edilmemişti. Bazı ülkeler çevre korumacıların tüm ikazlarına rağmen, kıtanın yeraltı zenginliklerini istismar etmek istemektedirler.

Pengüenler Antarktika'nın hakimleridir. Sayıları 60 milyon kadardır. Kral ve Kraliçe pengüen, asil pengüenler, altın tepeli ve dizginli pengüenler, eşek ve kaya pengüenler olmak üzere yedi çeşittir-

diği bir açık hava laboratuvarıdır. Coğrafyacılar buraya gelerek yer sarsıntılarını çizip, yer kabuğunun tarihçesini incelemişlerdir. Biyologlar, fok balıklarının, albatrosların ve pengüenlerin yaşam biçimlerini incelemişlerdir.

Uzun bir aradan sonra, burada yaşayan deniz cevherleri de keşfedilmiştir. 150 çeşit balık haricinde karides ve krill (fok balıkları, balinalar, deniz kuşları ve pengüenler için bir besin çeşitidir) bulunmaktadır. Güney kutup denizinden senede yüzbin ton civarında balık yumurtası, balık ve büyük miktarda krill çıkmaktadır.

ler. Kral pengüenler, Antarktika sahilinin en güneyinde yaşarlar. Kuluçka zamanında (mayıs-ağustos arası) Antarktika dışında yiyecek olmaksızın soğuk, karanlık ve kar fırtınasına rağmen birbirlerine sokularak kuluçkaya yatarlar. Yumuşak karda insanlardan daha hızlı koşmaktadırlar.

Geçen yüzyıllarda Güney Deniz Filleri hemen hemen yok edilmiştir. Bu kalın derililer genellikle geceleri avlanarak balık ve kafadan bacaklıları yerler.

Antarktika kıtasının keşfinden sonra bazı ülkeler biraraya gelerek Antarktika Antlaşması imzalamışlardır. Bu antlaşma 1991 yılına kadar kıtanın 60° güney kısmı için geçerlidir. Ayrıca burada bulunan madenler hakkında görüşmeler yapmışlar, işlenmemiş araziden nasıl ve ne kadarını serbest bırakacaklarını da kararlaştırmışlardır. Antlaşmada şu noktalar da tespit edilmiştir: Bu kıta sadece iyi amaçlar için kullanılacaktır. Atom denemelerinin ve radyoaktif çöplerin buraya atılması yasaktır. Dünyadaki bütün araştırmacılar karşılıklı olarak birbirlerinin projelerini programlarını ve gözlemlerini inceleyebilecek ve sonuçları birbirleri ile değiştirebileceklerdir. Oysa bugün kıtada madenlerin özellikle petrolün de bilinmesinden sonra durum değişmiş; bazı ülkeler bu antlaşmayı hiçe sayarak birtakım girişimlerde bulunmuşlardır. Örneğin Arjantin, kısa bir süre önce kıtadaki "Esperanza Üssü"nde hakkı olduğunu, bu sebeple de burada bir banka şubesi açarak medeniyet için ilk ana taşı koyduğunu savunmuş; Çin devleti ise bu-

TABAKA BUZDAĞLARI

Karadan kopan büyük tabakalar halindeki buz dağları, haftalar boyunca güneşin ve deniz suyunun kemirmesine rağmen, Antarktika denizinin kuzey yönünde sürüklenmektedir.

Büyük bir buzdağı kenarından kopan 6500 km²'lik bir buz kütlesi karadan denize sürüklenmektedir.

raya aileler yerleştirmiştir. Halbuki her iki ülkenin de antlaşmada imzası vardır.

Bugüne kadar Antarktika Antlaşması'na on sekiz ülke katılmıştır. Bunlar danışman devletlerdir ve ülkede araştırma yapabilirler. Bunlar içinde F.Almanya, Belçika, Brezilya, Fransa, Hindistan, Japonya, Güney Afrika, Sovyetler Birliği, Amerika ve Polonya da vardır. Fakat antlaşmaya dahil olmayan daha birçok ülke, bölgede hak iddia etmektedir. Bu sebeple endüstri devletlerinin bölgeyi aralarında paylaşmalarından endişe edilmektedir.

Çevre koruma organizasyonlarından "Greenpeace", 1986 kışında ilk bağımsız araştırma ve kışın konaklama istasyonunu kurmuştur. Bu istasyon dörder kişilik kamplar olarak düzenlenmiştir. Amerikan istasyonu "Mc Murdo"dan 50 km uzaktadır.

"Greenpeace", Antarktika'yı "Dünya Parkı" olarak ilan etmiş, doğasının aynen kalması için de bir

takım girişimlerde bulunmuştur. Örneğin, buradaki hayvanların korunması, hammaddenin çıkarılması ve hammaddedyi işletmek için o ülkelere izin verilmemesi gibi.

Çevre korumacılarına göre bu kıtadan buzdan başka bir şey kullanılmamalıdır. 38 milyon senelik kıtanın sarsılmadan tutulması için doğa barışı ile buraya bir şans verilmelidir.

Kosmos'dan çev.: Aysel YUVACI

**AKILLI ADAM YARIŞMAZ.
BÖYLECE KİMSE DE ONUNLA
YARIŞAMAZ.**

Lao-Tose